

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

2023-03-22 | Årgång 10 | Nummer 3

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

I detta Nyhetsbrev presenterar vi ett antal nyheter som jag redan här i inledningen vill lyfta fram.

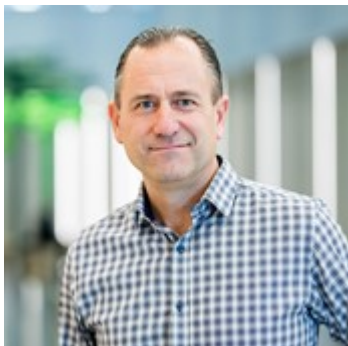
PKC har i dagarna släppt vår helt egna PKC-app! Appen gör det enkelt för alla att kostnadsfritt få tillgång till vårt digitala material såsom vetenskapliga referat, videoföreläsningar och webbutbildningar. Vi tror och hoppas att detta kan bli en väg in för många att hitta värdefull kunskap om palliativ vård. Se mer hur du laddar ned appen längre fram i Nyhetsbrevet.

I skrivande stund är det inte många platser kvar till PKC-dagen den 12 maj. Så skynda dig om du ska få en plats. I detta Nyhetsbrev presenteras ytterligare några av PKC-dagens föreläsare.

En annan stor nyhet och förändring är att våra nya vetenskapliga ledare Anette Alvariza och Linda Björkhem Bergman från och med detta nyhetsbrev kommer att skriva den vetenskapliga texten i vårt Nyhetsbrev istället för Peter Strang. Men Peter kommer att dyka upp som gästskribent då och då och nästa gång blir till sommaren. Peter har författat 88 stycken vetenskapliga referat i lika många nyhetsbrev sedan starten 2015 – det är en helt otroligt bedrift. Alla dessa texter kommer att läggas upp på vår hemsida och i vår PKC-app under våren.

I detta nummer skriver Anette Alvariza på temat *Att främja livet och erkänna döden*.

Trevlig läsning önskar,

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Anette Alvariza
Vetenskaplig ledare

Linda Björkhem-Bergman
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Vårens utbildningar med platser kvar

Närhet, intimitet och sexualitet vid livshotande sjukdom
Föreläsare: Judy Laurin de Castro, specialistsjuksköterska, Capio ASIH/SPSV

Sårbehandling i palliativ vård
Föreläsare: Susanne Dufva, Sårcentrum Södersjukhuset

Undersköterskans roll i palliativ vård
Föreläsare: Lilian Fransson, PKC, och Mona Nyberg, specialistundersköterska

Grundläggande cancervård
Anordnas i samarbete med Akademiskt primärvårdscentrum och Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland

Vågar vi tala om döden – får alla möjlighet att förstå och sörja?
Anordnas i samarbete med Forum Carpe

Paramedicinskt perspektiv vid palliativa vårdbehov
Föreläsare: Ida Kekonius, Maria Thorin Stockholms Sjukhem basal hemsjukvård och hemrehabilitering som arbetar på uppdrag av Region Stockholm

Symtomkontroll i palliativ vård
Föreläsare: Linda Björkhem Bergman och Per Fürst, överläkare

Buksymtom hos patient med palliativa vårdbehov
Föreläsare: Katarina Hellberg, Ersta palliativa klinik den specialiserade palliativa vården som arbetar på uppdrag av Region Stockholm

Regiondag Hjärntumör
Heldag i samarbete med Akademiskt primärvårdscentrum, Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland och Svenska Hjärntumörföreningen

Trygg när döden närmar sig
Anordnas i samarbete med Forum Carpe

Tema Cancer bjuder in till gemensam workshop
För medarbetare och chefer inom Tema Cancer, den specialiserade palliativa vården (ASIH/SPSV) och akutsjukvården

Symtomkontroll och teamarbete
För legitimerad personal inom kommunal hälso- och sjukvård

PKC-dagen 2023
Palliativt kunskapscentrums årliga konferens med föreläsningar relaterade till området palliativ vård

Smärta hos äldre – fördjupningsutbildning för Palliativa ombud
För palliativa ombud utbildade av PKC

Hematologi i palliativ vård

Föreläsare: Elsa Brånvall, Capio St. Görans sjukhus den specialiserade palliativa vården som arbetar på uppdrag av Region Stockholm

Workshop om samtal kring existentiella frågor för omsorgspersonal inom kommunens verksamheter

Föreläsare: Anna Wrangsjö, och medarbetare från PKC

Workshop om samtal och kommunikation för sjuksköterskor inom kommunal vård och omsorg

Anordnas i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

Workshop om samtal och kommunikation för läkare inom uppdraget läkarinsatser på särskilt boende

Anordnas i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

Ladda ned vår nya PKC-app!

PKC-appen

Tillgänglig nu i AppStore
och på Google Play

Genom PKC-appen kommer du enkelt åt Palliativt kunskapscentrums videoföreläsningar, webbutbildning och vetenskapliga referat, utan att behöva gå in på vår webbsida. PKC-appen är tillgänglig både på Apple AppStore och på Google Play.

[Läs mer och ladda ner appen](#)

PKC-dagen den 12 maj 2023: Symtomlindring – en palliativ hörnsten

Vi tror att vi inom kort kommer att nå vårt maxtak på antalet anmälda till PKC-dagen. Så skynda dig med din anmälan om du ännu inte gjort det. I detta nyhetsbrev fortsätter vi med att presentera några av PKC-dagens föreläsare.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Presentation av några av föreläsarna:

Gunnar Eckerdal

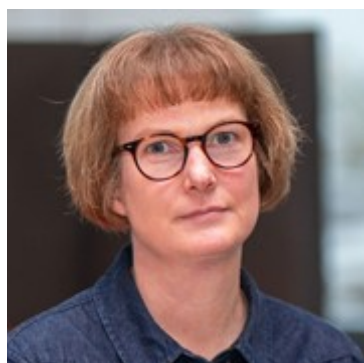
Gunnar Eckerdal är överläkare inom Palliativa enheten i Uddevalla. Han är geriatriker och diplomerad i palliativ medicin. Gunnar arbetade under 25 år som läkare på Bräcke Helhetsvården Hospice i Göteborg och var 1992 med om att starta landets första palliativa konsultteam i Mölndal (PRIM).

Föreläsningens innehåll

Gunnar kommer tala om *Smärtdiagnostik i teamsamverkan*.

Varför vill vi att patienten ska vara smärtfri? Vill patienten samma som vi? Vill alla i vårdteamet samma sak? Patienten anpassar sin information och sin berättelse till den person som lyssnar. Dels till personen som medmänniska, dels i sin yrkesroll. Det är inte vanligt att alla i teamet får samma berättelse, samma bild. Om vi arbetar klokt, använder varandra utifrån både person och profession kommer vi så långt det går. Vi blir glada när patienten säger: *"Jag känner mig så trygg för jag märker att ni är skickliga och att ni litar på varandra"*.

Maria Snögren

Maria Snögren är specialistsjuksköterska inom vård av äldre och doktorand vid Forskarskolan Hälsa och Välfärd, Jönköping University och anställd vid Högskolan i Skövde och ägnar 80 procent av arbetstiden till forskarstudier. Resterande 20 procent undervisar Maria inom omvårdnad på grund- och avancerad nivå.

Föreläsningens innehåll

Maria kommer tala om *Munhälsa*.

Nedsatt oral hälsa är inte en del av det normala åldrandet utan en effekt av nedsatt allmän hälsa, sjukdom eller medicinsk behandling. Bibehållen god oral hälsa ger god allmän hälsa och kan leda till ett mer självständigt liv för

den äldre samt ett minskat vårdbehov. Att utföra grundläggande omvårdnad relaterad till oral hälsa så som munvård på någon annan är en komplex uppgift. Komplexiteten inkluderar att det kan uppfattas som en kränkning av integriteten samt att äldre även har fler kvarvarande tänder, avancerade bryggor och inplantat i munnen. Vårdpersonal betraktar munvård som viktig och självklar grundläggande omvårdnad, dock kan munvården bortprioriteras på grund av tidsbrist, okunskap, bristande rutiner samt upplevelsen av obehag att utföra denna. Föreläsningen belyser vad äldre önskar för hjälp med grundläggande omvårdnad relaterad till oral hälsa och vårdpersonals attityder till och kunskaper om oral hälsa.

Jonas Bergström

Jonas Bergström är överläkare vid Capio och Äldre och Mobil vård. Han är Specialist i geriatric och palliativ medicin och arbetar just nu som handledande och utbildande läkare i projektet "Från tråd till mantel" som syftar till att stärka den palliativa vården på SÄBO.

Föreläsningens innehåll

Jonas kommer tala om *Illamående - hur kan det lindras?*

Min föreläsning kommer handla om illamående hos den äldre palliativa patienten. Illamående är vanligt hos palliativa patienter och studier har visat att patienterna skattar Illamående som ett av de värsta symtomen. Det är dock inte alltid vi identifierar symtomet och sätter in rätt behandling. När man väl väljer en läkemedelsbehandling är det viktigt att skatta med ett skattningsinstrument både före och efter behandlingsstart.

Föreläsningen kommer ge praktiska råd kring hur man skall välja rätt läkemedelsbehandling och hur man kan tänka om behandlingen inte fungerar.

Berit Seiger Cronfalk

Berit Seiger Cronfalk är Docent och specialistsjuksköterska inom onkologi och psykosocial palliativ vård med forskningsanknytning till Institutionen NVS vid Karolinska Institutet. Berit har kliniskt och vetenskapligt i sin forskning arbetat med att utveckla evidens rörande mjuk hudmassage som taktil massage inom såväl palliativ- som strokevård samt vård av äldre personer. Berit är författare till boken "*Massage och beröring - Inspiration för Äldreomsorgen*" (2017).

Föreläsningens innehåll

Berit kommer tala om *Taktil massage i vården av den äldre personen.*

Varje persons särskilda önskemål om och behov av beröring är viktig kunskap.

I den dagliga omvårdnaden av mycket gamla personer kan beröring som taktil massage utgöra ett värdefullt redskap.

Vid smärta, ångest eller oro kan massage som ges med mjuka och strukturerade rörelser ha goda effekter. Viktigt är också att det nu finns evidens som stärker förståelsen för att mänsklig beröring har fysiologiska effekter och att dessa påverkar varje persons upplevelser. Det ger oss viktiga incitament att motivera och argumentera för att beröring och massage ska vara en naturlig del i all omvårdnad.

Save the date!

Våra Palliativa ombudsdagar inom kommunerna blir den 10 och den 15 november. Boka in redan nu!

Det finns två tillfällen att välja på med samma innehåll. Dagarna syftar till att samla alla de palliativa ombud som PKC har utbildat genom åren. Dagen kommer att innehålla möjlighet till att nätverka, reflektera över sitt uppdrag som palliativt ombud och tillägna sig mer kunskap om palliativ vård.

I samband med nästa nyhetsbrev räknar vi med att öppna upp möjligheten att anmäla sig.

Ny omgång av vår nya utbildning för legitimerad personal inom äldreomsorgen med temat Symtomlindring och teamarbete!

Detta är en utbildning som ger möjlighet till utbyte med andra och för att få konkreta idéer för hur man kan jobba på den egna arbetsplatsen. Symtomkontroll, teamarbete och kommunikation är en röd tråd genom dagen. Utbildningen kan göras enskilt eller tillsammans med andra från din verksamhet.

En ny utbildningsomgång genomförs den 10 maj. Anmäl dig via följande länk.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Till dig som arbetar inom kommunal vård och omsorg: Vill du bli bättre på att samtala om de svåra frågorna?

I juni anordnar vi workshops specifikt riktade till läkare med uppdraget läkarinsatser på särskilt boende, och till sjuksköterskor inom kommunal vård och omsorg, samt en workshop till undersköterskor och vårdbiträden som arbetar inom kommunal vård och omsorg.

Workshop om samtal kring existentiella frågor

Önskar du att det vore lättare att tala om det allra svåraste? Välkommen i så fall till denna workshop där vi utforskar olika sätt att samtala om döendet, döden och de existentiella frågorna.

- **1 juni: Workshop om samtal kring existentiella frågor för omsorgspersonal inom kommunens verksamheter**

Workshop om samtal och kommunikation

Tycker du att det är svårt att ta upp frågor som rör framtida vård- och omsorg? Skulle du vara hjälpt av en struktur för att kunna öppna upp för samtal med den äldre och de närstående om deras önskemål och prioriteringar inför framtiden? Välkommen då till denna utbildning!

- **8 juni: Workshop om samtal och kommunikation för sjuksköterskor inom kommunal vård och omsorg**
- **9 juni: Workshop om samtal och kommunikation för läkare inom uppdraget läkarinsatser på särskilt boende**

Är du ett Palliativt ombud och vill lära dig mer om smärta?

Då har vi utbildningen för dig! Vi träffas i PKC:s nya lokaler. Under dagen jobbar vi tillsammans med frågor som rör smärta hos äldre med fokus på hur du kan sprida kunskaper och stötta kollegor inom området smärta.

Under utbildningsdagen kommer du att genomföra och arbeta med webbutbildningen "[Smärta hos äldre](#)". Du arbetar med webbutbildningen på din egen mobiltelefon.

[Läs mer och anmäl dig](#)

Grundutbildningar i palliativ vård digitalt via Teams

Utbildningar anpassade för medarbetare med lite mindre erfarenhet av arbete med palliativ vård.

- **Undersköterskans roll i palliativ vård**
 - **Datum:** 4 april, kl. 13.00–15.30
- [Läs mer och anmäl dig](#)

- **Symptomkontroll i palliativ vård**

Datum: 25 april, kl. 13.00–16.00

[Läs mer och anmäl dig](#)

- **Palliativ vård – en introduktion**

Datum: 10 oktober, kl. 13.00–16.00

[Läs mer och anmäl dig](#)

Utbildningar för personal inom LSS och en särskild webbutbildning för LSS till våren

Utbildningarna är framtagna i samarbete med Forum Carpe och riktar sig till medarbetare och chefer inom boenden, dagliga verksamheter och personlig assistans.

Vågar vi tala om döden – får alla möjlighet att förstå och sörja?

Den ena utbildningen kallar vi "Vågar vi tala om döden – får alla möjlighet att förstå och sörja?" Den genomförs nästa gång den **19 april**.

[Läs mer och anmäl dig på Forum Carpe](#)

Trygg när döden närmar sig

Den andra utbildningen går under namnet "Trygg när döden närmar sig" och äger rum nästa gång den **5 maj**.

[Läs mer och anmäl dig på Forum Carpe](#)

Psst!

Dessutom vill vi berätta att innan sommaren kommer PKC släppa en helt ny webbutbildning särskilt framtagen för personal som arbetar inom LSS.

Att främja livet och erkänna döden

Referat av Anette Alvariza

Vetenskaplig ledare PKC

Professor och specialistsjuksköterska i palliativ vård
vid Marie Cederschiöld högskola/ Stockholms
Sjukhem

Referat av artikeln: Touzel, M., & Shadd, J. (2018). **Content validity of a conceptual model of a palliative approach.** *Journal of Palliative Medicine*, 21(11), 1627–1635

Det här är mitt första nyhetsbrev som jag skriver i egenskap av vetenskaplig ledare för PKC, ett uppdrag jag är väldigt stolt över och som skapar möjligheter att kommunicera med er alla som också har intresse av palliativ vård. Som professor och specialistsjuksköterska får jag ibland frågan om vad som skiljer palliativ vård från riktigt god vård och omvårdnad. Jag får också frågor om vad ett palliativt förhållningssätt egentligen innebär och när det kan användas. Trots att svaren kan kännas självklara är de inte alltid så enkla att formulera. För att kunna beskriva vårt område på ett tydligt och avgränsat sätt kan definitioner, teorier och modeller hjälpa oss. I det här brevet ger jag ett kort referat av en artikel som är värdefull för mig gällande sättet att förstå och prata om palliativ vård och ett palliativt förhållningssätt.

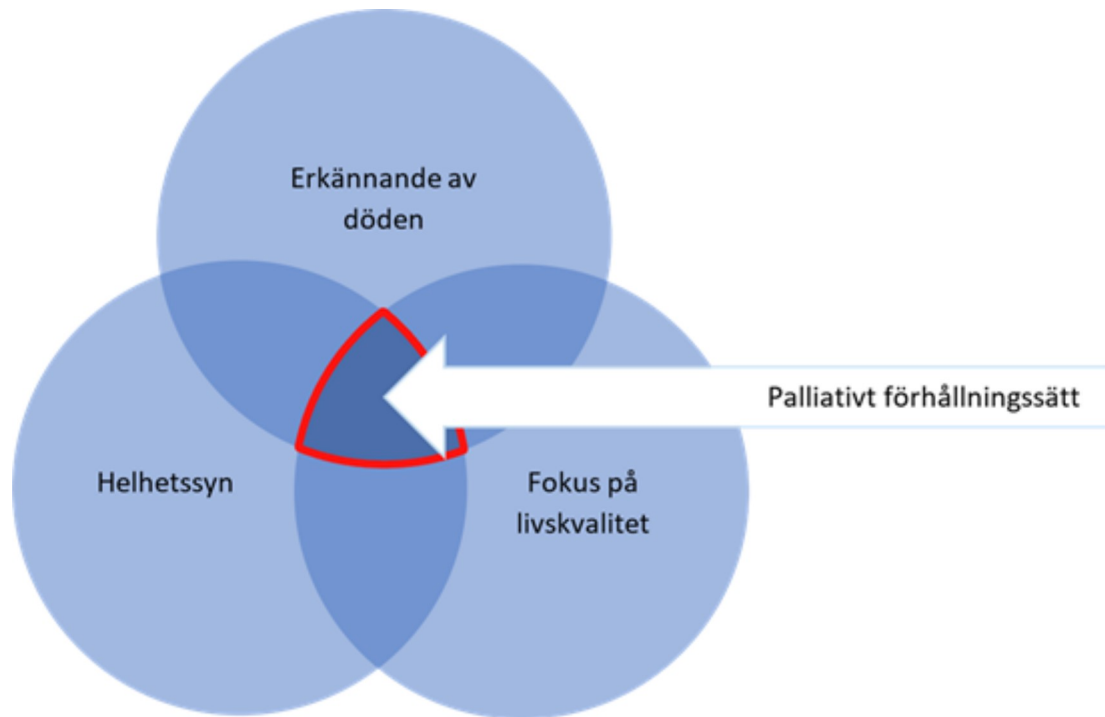
En konceptuell modell för ett palliativt förhållningssätt

Författarna Touzel och Shadd var av uppfattningen att just ett palliativt förhållningssätt inte var tillräckligt fördjupat eller beskrivet i litteraturen. Baserat på läsning av litteratur och egen erfarenhet skapade de därför en modell för att tydliggöra begrepp som de tillsammans anser kännetecknar ett palliativt förhållningssätt. Författarna menar att modellen kan tillämpas för alla patienter med livshotande sjukdom (från diagnos till död), och kan tillhandahållas av all hälso- och sjukvårdspersonal i vilken miljö som helst. Modellen baseras på idéer som länge varit kända för palliativ vård, inga nya begrepp införs därför i modellen som istället kopplar samman befintliga begrepp på ett sätt som inte tidigare beskrivits.

"Ett palliativt förhållningssätt tillämpas endast när alla tre begreppen samexisterar"

De begrepp som ingår i modellen är:

- **Helhetssyn** som avser vård som inkluderar fysiska, psykiska, sociala, andliga och existentiella aspekter. Att arbeta utifrån en helhetssyn innebär att förstå och stödja patientens värderingar och övertygelser och att se till och möta patientens lidande.
- **Fokus på livskvalité** är primärt mål för vården. Mål relaterat till kvalitet och kvantitet, dvs tid att leva, kan absolut samexistera i vården men med ett palliativt förhållningssätt kommer kvalitet alltid att vara i fokus.
- **Erkännande av döden** beskriver vård som är präglad av närhet till döden. Att erkänna döden innebär inte ett exklusivt eller primärt fokus på döende och död. Däremot kan erkännandet ha stor betydelse för prioriteringar och beslut gällande patientens vård och behandling. Trots att risken för död erkänns är det viktigt är att vården bedrivs med respekt för patientens egen önskan att prata om frågor relaterat till döden.

Som en del i arbetet med modellen genomförde författarna litteratursökningar för att undersöka om modellen var överensstämmande med publicerade definitioner. De fann 19 existerande definitioner av palliativ vård och förhållningssätt. Det visade sig att i 17 av definitionerna framhölls helhetssyn och också fokus på livskvalitet. I totalt 15 definitioner lyftes erkännande av döden fram. Det framkom också andra begrepp och författarna menar tex att närstående ingår som en del i helhetssynen på patienten.

Diskussion

Enligt författarnas förslag är ett palliativt förhållningssätt rådande när vården samtidigt och kontinuerligt omfattar helhetssyn, fokus på livskvalitet och erkännande av döden. Det är kända och redan sedan tidigare väl använda och etablerade begrepp men författarna menar att det palliativa förhållningssättet endast kan sägas tillämpas när alla tre begreppen samexisterar i vården. De tre delarna behöver, precis som bilden av modellen visar, vara länkade till varandra i en enhet.

"Att erkänna döden innebär inte ett exklusivt eller primärt fokus på döende och död"

Kanske är just erkännandet av döden det begrepp i modellen som ändå bäst hjälper oss att särskilja palliativ vård och förhållningssätt från riktigt god vård och omvårdnad. Det är speciellt värdefullt att författarna betonar att döden inte är explicit i fokus för vården. Snarare gäller det att ha "döden med i rummet" eftersom det kommer att ha stor betydelse för patienten och även närstående gällande vilka val som görs för resterande liv, oavsett om det gäller en längre eller kortare tid. Den tiden är viktig, den kommer inte igen, och den går inte att göra om.

Referenser

1. Touzel, M., & Shadd, J. (2018). **Content validity of a conceptual model of a palliative approach.** *Journal of Palliative Medicine*, 21(11), 1627–1635

Foto: [Pixabay.com](https://pixabay.com)

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.siso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

Tipsa en vän

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM